

מבחן מסכם בלשון – כיתה ג' • רמה בסיסית

משך המבחן: 60 דקות • קראו כל שאלה בעיון • סך הכול 100 נקודות

טבלת ניקוד		
חלק	ניקוד מרבי	ניקוד שהתקבל
חלק א: הבנת הנקרא	40	
חלק ב: ידע לשוני	35	
חלק ג: הבעה בכתב	25	
סה"כ	100	

חלק א: הבנת הנקרא (40 נק')

הנמלים – עובדות קטנות וחזקות*

- 1 | הנמלים הן חרקים קטנים מאוד, אבל הן חזקות במיוחד. נמלה יכולה להרים פירור כבד ממנה פי עשרה ויותר. גופה של הנמלה בנוי משלושה חלקים: ראש, חזה ובטן. לנמלה יש שש רגליים ושני מחושים. בעזרת המחושים היא מריחה, ממששת ו«מדברת» עם הנמלים האחרות.
- 5 | הנמלים חיות יחד בקן גדול מתחת לאדמה. בקן יש הרבה חדרים ומנהרות, ולכל חדר יש תפקיד: יש חדר לביצים, יש חדר למזון ויש חדר למנוחה. בקן יש גם מלכה, ותפקידה להטיל ביצים. שאר הנמלים הן נמלים פועלות: יש שמחפשות מזון, יש ששומרות על הקן ויש שמטפלות בביצים ובנמלים הצעירות.
- 9 | כשנמלה מוצאת מזון, היא חוזרת לקן ומשאירה אחריה ריח מיוחד על הקרקע. הנמלים האחרות הולכות בעקבות הריח ומגיעות אל המזון. לכן אנחנו רואים לפעמים שורה ארוכה של נמלים שהולכות זו אחרי זו. אם מוחקים את הריח, למשל במים ובסבון, הנמלים מתבלבלות ומחפשות דרך חדשה.
- 13 | בקיץ הנמלים עובדות קשה ואוספות זרעים ופירורים. יש סוגים של נמלים שאוכלים בחורף מן המזון שאספו בקיץ, ולכן הם כמעט אינם יוצאים מן הקן בימים הקרים. כך, בזכות עבודה משותפת, כל המושבה מצליחה לשרוד.
- 16 | מן הנמלים אפשר ללמוד שכאשר כל אחד עושה את חלקו, גם יצורים קטנים מאוד מצליחים לעשות דברים גדולים.

* נכתב על ידי מיכל הרפז, 2021. מתוך: אתר «מדע בגובה העיניים».

1 בחרו את התשובה הנכונה לפי הקטע. (12 נק')

א. לפי שורות 5-8, מה תפקידה של המלכה?

○ לחפש מזון ○ להטיל ביצים ○ לשמור על הקן

ב. לפי שורות 5-8, איפה נמצא הקן?

○ מתחת לאדמה ○ על העץ ○ ליד הים

ג. לפי שורות 1-4, בעזרת מה הנמלה מריחה?

○ בעזרת הרגליים ○ בעזרת הפה ○ בעזרת המחושים

2 כתבו שתי עבודות שעושות הנמלים הפועלות, לפי שורות 5-8. (6 נק')

3 למה אנחנו רואים לפעמים שורה ארוכה של נמלים? הסבירו לפי שורות 9-12. (8 נק')

4 מה פירוש המילים לפי הקטע? (6 נק')

א. «המושבה», בשורות 13-15, היא:

○ כפר קטן ○ כל הנמלים שחיות יחד בקן ○ מקום לטיולים

ב. «בעקבות הריח», בשורות 9-12, פירושו:

○ אחרי הריח, לפי הדרך שהוא מסמן ○ נגד הריח ○ בלי ריח

5 בקטע כתוב שהנמלים «חזקות במיוחד». האם אתם מסכימים? כתבו את דעתכם,

הביאו פרט אחד מן הקטע והסבירו. (8 נק')

חלק ב: ידע לשוני (35 נק')

1 כתבו ברבים. (6 נק')

א. נמלה ←

ב. קן ←

ג. ביצה ←

2 השלימו את הפועל בגוף «היא». (9 נק')

עבר	הווה	עתיד
אספה		
	שומרת	
		תמצא

3 השלימו את שם התואר בצורה הנכונה. (6 נק')

- א. הנמלים _____ (חזק).
- ב. ראינו שורה _____ (ארוך).
- ג. הפירור היה _____ (כבד).

4 מיינו את המילים לשתי משפחות. (6 נק')

הליכה	שומרת	הולכות	שמירה	הלך	משמר
-------	-------	--------	-------	-----	------

הילך	שימר

5 השלימו סימן פיסוק במקום הקו. (8 נק')

- א. כמה רגליים יש לנמלה _____
- ב. איזו נמלה חזקה _____
- ג. הנמלים אוספות זרעים _____ עלים ופירורים.
- ד. הקן נמצא מתחת לאדמה _____

חלק ג: הבעה בכתב (25 נק')

1 כתבו 4-5 משפטים על חיה קטנה שראיתם (נמלה, חיפושית, פרפר או אחרת): איפה ראיתם אותה, איך היא נראית ומה היא עשתה. שימו לב: כתבו בסדר – התחלה, אמצע וסוף; השתמשו לפחות בשני שמות תואר; כתבו את הפעלים בזמן הנכון; הקפידו על כתיב ועל סימני פיסוק. (25 נק')

בהצלחה!